

matrimonium est naturale. Sed hoc non esset, si sine præjudicio legis nature homo posset conjugii mulieri præter matrimonium. Ergo contra legem nature est concubinam habere.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod accedere ad concubinam non sit peccatum mortale. Majus enim peccatum est mendacium quam fornicatio simplex: quod patet ex hoc quod Judas, qui fornicationem non horruit cum Thamar committere, recusavit mendacium, dicens, Genes. xxxviii. 23. *Certe mendacii nos arguere non poterit.* Sed mendacium non semper est mortale peccatum. Ergo neque fornicatio simplex.

2. Præterea. Peccatum mortale morte puniri debet. Sed lex verus non puniebat concubitum concubinæ morte, nisi in aliquo casu, ut patet Deuteronomio xiiii. Ergo non est peccatum mortale.

3. Præterea. Secundum Gregorium, Lib. XXXI. Moral. cap. xxviii. peccata carnalia sunt minoris culpe quam spiritualia. Sed non omnis superbia, aut avaritia est peccatum mortale; quæ sunt peccata spiritualia. Ergo nec omnis fornicatio, quæ est peccatum carnale.

4. Præterea. Ubi est majus incitamentum, ibi est minus peccatum: quia magis peccat qui minori tentatione vincitur, ut supra distinct. x. dictum est. Sed concupiscentia maxime instigat ad venerea. Ergo cum actus gula non sit semper peccatum mortale, nec fornicatio simplex erit peccatum mortale.

Sed contra. Nihil excludit à regno Dei nisi peccatum mortale. Sed fornicarii excluduntur à regno Dei, ut patet, I. Corinth. vi. Ergo fornicatio simplex est peccatum mortale.

Præterea. Sola peccata mortalia criminalia dicuntur. Sed omnis fornicatio est crimen, ut patet Tobie iv. 13. *Attende tibi ab omni fornicatione, & præter uxorem tuam numquam patiaris crimen scire.*

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod aliquando fuerit licitum concubinam habere. Sicut enim habere unam uxorem est de lege nature, ita non habere concubinam. Sed aliquando licuit plures uxores habere. Ergo & habere concubinam.

2. Præterea. Non potest aliqua simul esse uxor, & ancilla: unde secundum legem ex hoc ipso quod ancilla in matrimonium ducebatur, libera reddebatur. Sed aliqui Deo amicitissimi leguntur ad suas ancillas accessisse, sicut Abraham, & Jacob. Ergo illæ non erant uxores; & sic aliquando (1) licuit concubinas habere.

3. Præterea. Illa quæ in matrimonio ducitur, non potest ejici, & filius ejus debet esse hæreditatis particeps. Sed Abraham ejecit Agar, & filius ejus non fuit hæres. Ergo non fuit uxor Abraham.

Sed contra. Ea quæ sunt contra præcepta decalogi, numquam licuerunt. Sed habere concubinam est contra præceptum decalogi, scilicet *Non machaberis.* Ergo numquam fuit licitum.

Præterea. Ambrosius dicit in Lib. de Patriarchis seu Lib. I. de Abraham cap. iv. *Viro non licet quod mulieri non licet.* Sed numquam licuit mulieri ad alium virum accedere dimisso viro proprio. Ergo nec viro umquam licuit concubinam habere.

(1) Al. licet. (2) Al. Constantinus.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod, sicut ex prædictis patet, illa actio dicitur esse contra legem nature quæ non est conveniens fini debito, sive quia non ordinatur in ipsum per actionem agentis, sive quia de se est improporcionata fini illi. Finis autem quem natura ex concubitu intendit, est proles procreanda, & educanda; & ut hoc bonum quæreretur, posuit delectationem in coitu, ut (2) Augustinus dicit, Lib. I. de nupt. & concup. cap. viii. Quicumque ergo concubitu utitur propter delectationem quæ in ipso est, non referendo ad finem à natura intentum, contra naturam facit: & similiter etiam nisi sit talis concubitus qui ad illum finem convenienter ordinari possit. Et quia res à fine plerumque nominantur tamquam ab optimo, sicut conjunctio matrimonii à prolis bono nomen accepit, quod per matrimonium principaliter queritur; ita concubinæ nomen illam conjunctionem exprimit qua solus concubitus propter seipsum queritur: & si etiam aliquis quandoque ex tali concubitu prolem quærat, non tamen est conveniens ad prolis bonum, in quo non solum intelligitur ipsius procreatio, per quam proles esse accipit, sed etiam educatio, & instructio, per quam accipitur nutrimentum, & disciplina à parentibus: in quibus tribus parentes proli tenentur secundum Philosophum in VIII. Ethicor. cap. x. vel xii. Cum autem educatio, & instructio proli à parentibus debeatur per longum tempus, exigit lex nature ut pater, & mater in longum tempus commaneant ad subveniendum communiter proli: unde & aves quæ communiter pullos nutriunt, ante completam nutritionem non separantur à muria societate quæ incepit à concubendo. Hæc autem obligatio ad commanendum feminam cum marito matrimonium facit. Et ideo pater quod accedere ad mulierem non junctam sibi matrimonio, quæ concubina vocatur, est contra legem nature.

Ad primum ergo dicendum, quod in gentibus quantum ad multa lex nature obfuscata erat: unde accedere ad concubinam malum non reputabatur; sed passim fornicatione quasi relicta utebantur, sicut & aliis quæ erant contra ceremonias Judæorum, quamvis non essent contra legem nature: & ideo Apostoli immiscuerunt prohibitionem fornicationis carnalibus propter discretionem quæ erat in utroque inter Judæos & Gentiles.

Ad secundum dicendum, quod ex prædicta obscuritate, scilicet in quam ceciderunt Gentiles, Deo debitam gloriam non reddentes, ut dicitur Rom. i. lex illa processit, & non ex instinctu legis nature: unde prævalente christiana religione lex illa extirpata est.

Ad tertium dicendum, quod in aliquibus sicut nullum inconveniens sequitur, si rem aliquam quam quis in potestate habet, alteri simpliciter tradat, ita etiam nec si tradat ad tempus; & sic neutrum est contra legem nature. Ita autem non est in proposito; & ideo ratio non sequitur.

Ad quartum dicendum, quod injuria justitiæ opponitur. Lex autem naturalis non solum prohibet injuriam, sed etiam opposita omnium virtutum; sicut contra legem nature est ut aliquis immoderate comedat, quamvis talis rebus suis utens nulli injuriam faciat. Et præterea ancilla quamvis sit res domini ad obsequium, non est tamen res sua ad concubitum: & iterum interest qualiter quis

que re sua utatur. Facit etiam talis injuriam proli procreandæ, ad cuius bonum non sufficienter talis conjunctio ordinatur, ut dictum est.

Ad quintum dicendum, quod mulier habet potestatem in corpore viri non simpliciter quantum ad omnia, sed solum quantum ad matrimonii usum: & ideo non potest contra matrimonii bonum corpus viri alteri præbere.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod sicut in II. Lib. distinct. xlii. quæst. i. art. 4. in corp. dictum est, illi actus ex suo genere sunt peccata mortalia per quos fœdus amicitie hominis ad Deum, & hominis ad hominem violatur. Hæc enim sunt contra duo præcepta charitatis, quæ est animæ vita: & ideo cum concubitus fornicarius tollat debitam ordinationem parentis ad prolem, quam natura ex concubitu intendit, non est dubium quod fornicatio simplex de sui ratione est peccatum mortale, etiam si lex scripta non esset.

Ad primum ergo dicendum, quod frequenter homo qui non vitat peccatum mortale, vitat aliquod peccatum veniale, ad quod non habet tantum incitamentum: & ita etiam Judas mendacium vitavit, fornicationem non vitans; quamvis illud mendacium perniciosum fuisset, injuriam habens annexam, si promissum non reddisset.

Ad secundum dicendum, quod peccatum non dicitur mortale, quia morte temporali puniatur, sed quia puniatur æterna: unde etiam furtum, quod est mortale peccatum, & multa alia interdum non puniuntur per leges temporali morte; & similiter etiam est de fornicatione.

Ad tertium dicendum, quod sicut non quilibet motus superbiæ est peccatum mortale, ita nec quilibet motus luxuriæ: quia primi motus luxuriæ, & hujusmodi sunt peccata venialia, & etiam concubitus matrimonialis. Interdum tamen aliqui luxuriæ actus sunt peccata mortalia, aliquibus motibus superbiæ venialibus existentibus: quia in verbis Gregorii inductis intelligitur comparatio vitiorum secundum genus, & non quantum ad singulos actus.

Ad quartum dicendum, quod, sicut supra distinct. xvi. quæst. iii. art. 2. quæstionc. 2. dictum est, illa circumstantia efficacior est ad gravandum quæ magis appropinquat ad speciem peccati: unde quamvis fornicatio ex magnitudine incitamenti diminuat, tamen ex materia circa quam est, gravitatem habet majorem quam inordinata comestio; cum sit circa ea quæ pertinent ad fovendum fœdus societatis humanæ, ut dictum est: & ideo ratio non sequitur.

SOLUTIO III.

Ad tertiam questionem dicendum, quod Rabbi Moyses dicit, quod ante tempus legis fornicatio non erat peccatum, quod probat ex hoc quod Judas cum Thamar concubuit. Sed ista ratio non cogit: non enim necesse est filios Jacob à peccato mortali excusari, cum accusari fuerint apud patrem de crimine pessimo, & in Joseph necem, vel venditionem consenserint. Et ideo dicendum est, quod cum habere concubinam non matrimonio junctam sit contra legem nature, ut dictum est, nullo tempore secundum se licitum fuit, nec etiam ex dispensatione. Sicut enim ex dictis patet, concubitus cum ea quæ non est matrimonio junctæ, non est conveniens actus ad bonum
In IV. Sent. Tom. V.

(3) Al. Erant enim uxores quantum ad illam conjunctionem, intermediis omissis.

prolis, quod est principalis finis matrimonii; & ideo est contra prima præcepta legis nature, quæ dispensationem non recipiunt. Unde ubicumque legitur in veteri testamento aliquos concubinas habuisse, quos necesse sit à peccato mortali excusari, oportet eas esse matrimonio junctas, & tamen concubinas dici, quia aliquid habebant de ratione uxoris, & aliquid de ratione concubinæ. Secundum enim quod matrimonium ordinatur ad suum principalem finem, qui est bonum prolis, uxor viro conjungitur insolubili conjunctione, vel saltem diuturna, ut ex dictis patet; & contra hoc non est aliqua dispensatio. Sed quantum ad secundum finem, qui est dispensatio familiæ, & communicatio operum, uxor conjungitur ut sociæ; sed hoc deerat in his quæ concubinæ nominabantur: in hoc enim poterat esse dispensatio, cum sit secundarius matrimonii finis: & ex hac parte habebant aliquid simile concubinæ, ratione cujus concubinæ nominantur.

Ad primum ergo dicendum, quod habere plures uxores non est contra legem nature prima præcepta, sicut habere concubinam, ut ex dictis patet: & ideo ratio non sequitur.

Ad secundum dicendum, quod antiqui patres ea dispensatione qua plures uxores habebant, ad ancillas accedebant uxorio affectu. (3) Erant enim uxores quantum ad principalem, & primarium finem matrimonii, sed non quantum ad illam conjunctionem quæ respicit secundarium finem, cui conditio servitutis opponitur, cum non possit simul esse sociæ, & ancilla.

Ad tertium dicendum, quod sicut in lege Moysi per dispensationem licebat dare libellum repudii ad evitandum uxoricidium, ut dicitur; ita ex eadem dispensatione licuit Abraham ejicere Agar, ad significandum mysterium quod Apostolus explicat Galat. iv. Quod etiam filius ille hæres non fuit, ad mysterium pertinet, ut ibidem patet: sicut etiam ad mysterium pertinet quod Esau filius liber hæres non fuit, ut patet Rom. ix. & similiter propter mysterium factum est ut filii Jacob ex ancillis, & liberis nati, hæredes essent, ut Augustinus dicit, tract. xii. in Joan. quia Christo nascuntur in baptismo filii, & hæredes tam per bonos, quos liberæ significant, quam per malos ministros, qui per ancillas significantur.

QUÆSTIO II.

Deinde queritur de libello repudii: & circa hoc queruntur tria.

Primo. Utrum inseparabilitas matrimonii sit de lege nature.

Secundo. Utrum repudiare uxorem aliquando fuerit licitum.

Tertio. De causis libelli repudii lege permissi; & ejus inscriptione.

ARTICULUS I.

Utrum inseparabilitas uxoris sit de lege nature.

IV. cont. Gent. cap. lxxviii.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod inseparabilitas uxoris non sit de lege nature. Lex enim nature communis est apud omnes. Sed nulla lege præter legem Christi fuit prohibitum uxorem

O

di-

mittere. Ergo inseparabilitas uxoris non est de lege naturæ.

2. Præterea. Sacramenta non sunt de lege naturæ. Sed inseparabilitas matrimonii pertinet ad bonum sacramenti. Ergo non est de lege naturæ.

3. Præterea. Coniunctio viri & feminae in matrimonio ordinatur principaliter ad prolis generationem, & educationem, & instructionem, ut dictum est. Sed hæc omnia aliquo certo tempore consummantur. Ergo post illud tempus licet uxorem dimittere sine aliquo præiudicio legis naturæ.

4. Præterea. Ex matrimonio quæritur principaliter bonum prolis. Sed inseparabilitas matrimonii est contra bonum prolis: quia, ut tradunt Philosophi, aliquis vir non potest ex aliqua femina prolem accipere qui tamen ex alia concipere posset, & quæ etiam ex alio viro imprægnaretur. Ergo inseparabilitas matrimonii magis est contra legem naturæ quam de lege naturæ.

Sed contra. Illud præcipue est de lege naturæ quod natura bene instituta accepit in suo principio. Sed inseparabilitas matrimonii est huiusmodi, ut patet Matth. xix. Ergo est de lege naturæ.

Præterea. De lege naturæ est quod homo Deo non contrarietur. Sed homo quodammodo Deo contrarius esset, si separaret quos Deus coniunxit. Cum ergo ex hoc habeatur inseparabilitas matrimonii, Matth. xix. videtur quod sit de lege naturæ.

S O L U T I O.

Respondeo dicendum, quod matrimonium ex intentione naturæ ordinatur ad educationem prolis non solum per aliquod tempus, sed per totam vitam prolis. Unde de lege naturæ est quod parentes filiis thesaurizent, & filii parentum hæredes sint: & ideo cum proles sit commune bonum viri, & uxoris, oportet eorum societatem perpetuo permanere indivisam secundum legis naturæ dictamen; & sic inseparabilitas matrimonii est de lege naturæ.

Ad primum ergo dicendum, quod sola lex Christi ad perfectum humanum genus adduxit, reducens in statum novitatis naturæ: unde & in lege Moysi, & in legibus humanis non potuit totum auferri quod contra legem naturæ erat: hoc enim soli legi spiritus, & vitæ reservatum est.

Ad secundum dicendum, quod inseparabilitas comperit matrimonio secundum quod est signum perpetuæ conjunctionis Christi & Ecclesie, & secundum quod est in officio naturæ ad bonum prolis ordinatum, ut dictum est. Sed quia separatio matrimonii magis directe repugnat significationi quam prolis bono, cui ex consequenti repugnat, ut dictum est; inseparabilitas matrimonii magis in bono sacramenti intelligitur quam in bono prolis, quamvis in utroque intelligi possit: & secundum quod pertinet ad bonum prolis erit de lege naturæ, non autem secundum quod pertinet ad bonum sacramenti.

Ad tertium patet solutio ex dictis.

Ad quartum dicendum, quod matrimonium principaliter ordinatur ad bonum commune ratione principalis finis, qui est bonum prolis, quamvis etiam ratione finis secundarii ordinetur ad bonum matrimonii contrahentis, prout per se est in remedium concupiscentiæ. Et ideo in legibus matrimonii magis attenditur quid omnibus expediat quam quid uni competere possit. Quamvis ergo matrimonii inseparabili-

(1) Vulgata: Cum odio habueris, dimitte.

tas impediatur bonum prolis in aliquo homine, tamen est conveniens ad bonum prolis simpliciter; & propter hoc ratio non sequitur.

ARTICULUS II.

Utrum licitum esse possit per dispensationem uxorem dimittere.

1. 2. quæst. cv. art. 4. ad 8. & III. cont. Gent. cap. cxxi. in fine.

1. **A**D secundum sic proceditur. Videtur quod uxorem dimittere licitum per dispensationem esse non potuerit. Illud enim quod est in matrimonio contra bonum prolis, est contra prima præcepta legis naturæ, quæ indispensabilia sunt. Sed dimissio uxoris est huiusmodi, ut ex dictis patet. Ergo &c.

2. Præterea. Concubina differt præcipue ab uxore in hoc quod non est inseparabiliter iuncta. Sed habere concubinas fuit indispensabile. Ergo & dimittere uxorem.

3. Præterea. Homines sunt modo ita receptibiles dispensationis, sicut olim fuerunt. Sed modo non potest dispensari cum aliquo quod uxorem dimittat. Ergo nec olim.

Sed contra. Agar cognita est ab Abraham uxorio affectu quasi uxor, ut dictum est. Sed ipse præcepto divino eam eiecit, & non peccavit. Ergo potuit per dispensationem fieri licitum quod homo uxorem dimitteret.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod sub lege Moysi fuerit licitum uxorem dimittere. Unus enim modus consentiendi est non prohibere, cum prohibere possis. Consentire autem illicito est illicitum. Cum ergo Moyses non prohiberit uxoris repudium, nec peccaverit: quia lex sancta est, ut dicitur Rom. vii. videtur quod repudium fuerit aliquando licitum.

2. Præterea. Prophetæ locuti sunt Spiritu Sancto inspirati, ut patet II. Petr. i. Sed Malach. ii. 16. dicitur: (1) Si odio habuerit eam, dimitte eam. Ergo cum illud quod Spiritus Sanctus inspirat, non sit illicitum, videtur quod repudium uxoris non semper fuerit illicitum.

3. Præterea. Chrysostomus, Auditor oper. imperf. in Math. hom. cxxi. dicit, quod sicut Apostoli permiserunt secundas nuptias, ita Moyses permisit libellum repudii. Sed secundæ nuptiæ non sunt peccatum. Ergo nec repudium uxoris sub lege Moysi.

4. Sed contra est quod Dominus dicit, quod libellus repudii datus est à Moysè Judæis propter duritiam cordis eorum. Sed duritia cordis eorum non excusabat eos à peccato. Ergo neque lex de libello repudii.

5. Præterea. Chrysostomus dicit super Matth. ubi sup. quod Moyses dando libellum repudii non iustitiam Dei monstravit, ut quasi per legem agentibus peccatum non videatur esse peccatum.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod liceret uxori repudiare alium virum habere. Quia in repudio magis erat iniquitas viri repudiantis quam uxoris repudiatæ. Sed

VIR

vir poterat aliam sine peccato ducere in uxorem. Ergo uxor sine peccato alium virum ducere poterat.

2. Præterea. Augustinus, Lib. III. de doctrin. christ. cap. xii. & Lib. XXII. contra Faustum cap. xlvi. dicit de duabus uxoribus, quod quando mos erat, peccatum non erat. Sed tempore legis erat talis consuetudo quod repudiata alium virum ducere, ut patet Deut. xxiv. 2. Cumque egressa virum alterum duxerit, &c. Ergo uxor non peccabat alteri se jungendo.

3. Præterea. Dominus Matth. v. iustitiam novi testamenti ostendit superabundantem esse respectu iustitiæ veteris testamenti. Hoc autem dicit ad iustitiam novi testamenti per superabundantiam pertinere quod uxor repudiata non ducit alterum virum. Ergo in veteri lege licebat.

4. Sed contra est quod dicitur Matth. xix. 9. Qui dimissam duxerit, mæchatur. Sed mæchia numquam fuit in veteri testamento licita. Ergo nec uxori repudiata licuit alium virum habere.

5. Præterea. Deuter. xxiv. dicitur, quod mulier repudiata quæ alium virum duceret, polluta erat, & abominabilis facta coram Domino. Ergo peccabat alium virum ducendo.

QUÆSTIUNCULA IV.

1. Ulterius. Videtur quod licebat viro repudiata à se accipere. Licet enim corrigere quod male factum est. Sed male factum erat quod vir uxorem repudiabat. Ergo licebat hoc corrigere, reducendo uxorem à se.

2. Præterea. Semper licuit peccanti indulgere, cum sit morale præceptum, quod in omni lege manet. Sed vir accipiendo repudiata, ei peccanti indulgebat. Ergo hoc licitum erat.

3. Præterea. Deuter. xxiv. ponitur causa quare non possit accipi iterum, quia polluta est. Sed repudiata non polluitur nisi alterum virum ducendo. Ergo saltem antequam alium virum duceret, licebat eam accipere.

Sed contra est quod dicitur Deut. xxiv. 4. Non poterit prior maritus accipere eam.

S O L U T I O I.

Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod dispensatio in præceptis, præcipue quæ sunt aliquo modo legis naturæ, est sicut mutatio cursus rei naturalis: qui quidem mutari dupliciter potest. Uno modo ex aliqua causa naturali, per quam alia causa naturalis impeditur à cursu suo, sicut est in omnibus quæ in minori parte casualiter accidunt in natura; sed per hunc modum non variatur cursus rerum naturalium quæ sunt semper, sed quæ sunt frequenter. Alio modo per causam penitus supernaturalem, sicut in miraculis accidit; & hoc modo potest mutari cursus naturalis non solum qui est ordinatus ut sit frequenter, sed qui est ordinatus etiam ut sit semper, ut patet in statione solis tempore Josue, & reditu ejusdem tempore Ezechie, & de eclipsi miraculosa tempore passionis Christi. Hæc autem ratio dispensationis in præceptis legis naturæ quandoque est in causis inferioribus; & sic dispensatio cadere potest super secunda præcepta legis naturæ, non autem super prima: quia illa sunt quasi semper existentia, ut dictum est de pluralitate uxorum, & de huiusmodi. Aliquando autem est tantum in causis superioribus:

In IV. Sent. Tom. V.

(2) Al. de dispensato in præcepta.

& tunc potest dispensatio esse divinitus etiam contra prima præcepta legis naturæ ratione alicujus mysterii divini significandi, vel ostendendi; sicut patet (2) de dispensatione in præcepto Abrahæ facta de occisione filii innocentis. Tales autem dispensationes non fiunt communiter ad omnes, sed ad aliquas singulares personas, sicut etiam de miraculis accidit. Si ergo inseparabilitas matrimonii inter prima præcepta legis naturæ contineatur, solum hoc secundo modo sub dispensatione cadet; si autem sit inter secunda præcepta legis naturæ, etiam primo modo cadere potuit sub dispensatione. Videtur autem magis inter secunda præcepta legis naturæ contineri. Inseparabilitas enim matrimonii non ordinatur ad prolis bonum, quod est principalis matrimonii finis, nisi quantum ad hoc quod per parentes filiis provideri debet in totam vitam per debitam præparationem eorum quæ sunt necessaria in vita. Huiusmodi autem rerum appropriatio non est de prima intentione naturæ, secundum quam omnia sunt communia; & ideo non videtur contra primam intentionem naturæ dimissio uxoris esse, & per consequens nec contra prima præcepta, sed contra secunda legis naturæ: unde etiam primo modo sub dispensatione posse cadere videtur.

Ad primum ergo dicendum, quod in bono prolis, secundum quod est de prima intentione naturæ, intelligitur procreatio, & nutritio, & instructio quousque proles ad perfectam ætatem ducatur. Sed quod ei provideatur in posterum per hæreditatis, & aliorum bonorum dimissionem, videtur pertinere ad secundam legis naturæ intentionem.

Ad secundum dicendum, quod habere concubinam est contra bonum prolis quantum ad id quod natura in eo de prima intentione intendit, scilicet educationem, & instructionem, quæ requirit diuturnam commansionem parentum; quod non est in concubina, quæ ad tempus assumitur; & ideo non est simile. Tamen quantum ad secundam dispensationem etiam habere concubinam sub dispensatione cadere potest, ut patet Osee i.

Ad tertium dicendum, quod inseparabilitas quamvis sit de secunda intentione matrimonii prout est in officio naturæ, tamen est de prima intentione ipsius prout est sacramentum Ecclesie: & ideo ex quo institutum est ut sit Ecclesie sacramentum, manenti tali institutione, non potest sub dispensatione cadere, nisi forte secundo modo dispensationis.

S O L U T I O II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod circa hoc est duplex opinio.

Quidam enim dicunt, quod illi qui sub lege uxorem, dato libello repudii, dimittebant, non excusabantur à peccato, quamvis excusarentur à pena secundum leges infligenda: & propter hoc dicitur Moyses libellum repudii permisisse: & sic ponunt quatuor modos permissionis. Unus per privationem præceptionis, ut quando majus bonum non præcipitur, minus bonum permitti dicitur, sicut Apostolus non præcipiendo virginitatem, matrimonium permisit I. Corinth. vii. Secundus per privationem prohibitionis, sicut venialia dicuntur permessa, quia non sunt prohibita. Tertius per privationem prohibitionis; & sic communia peccata dicuntur permitti à Deo, in quantum non impedit, cum impedire posset. Quarta per privationem punitionis; & sic libellus repudii lege per-

O 2

mis-